

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HÓA

BÙI THỊ THANH MAI

**TÌM HIỂU NỘI DUNG, GIẢI PHÁP TRỪNG BÀY PHẦN
“SỰ HÌNH THÀNH MẢNH ĐẤT CON NGƯỜI VÀ
TRUYỀN THỐNG VĂN HIẾN THÁI BÌNH”
TẠI BẢO TÀNG THÁI BÌNH**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH BẢO TÀNG HỌC

Mã số: 52320205

Người hướng dẫn:

ThS. TRẦN ĐỨC NGUYỄN

HÀ NỘI - 2012

MỤC LỤC

	Tr
Mở đầu	
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
4. Phương pháp nghiên cứu	2
5. Bố cục của khóa luận	3
CHƯƠNG 1. VÀI NÉT VỀ BẢO TÀNG THÁI BÌNH VÀ PHẦN TRƯNG BÀY “SỰ HÌNH THÀNH MẢNH ĐẤT CON NGƯỜI VÀ TRUYỀN THỐNG VĂN HIẾN THÁI BÌNH” .	4
1.1 Vài nét về Bảo tàng Thái Bình	4
1.1.1 Khái quát quá trình hình thành, phát triển của Bảo tàng Thái Bình	4
1.1.2 Chức năng, nhiệm vụ và cơ cấu tổ chức của Bảo tàng Thái Bình	12
1.2 Nội dung hệ thống trưng bày của Bảo tàng Thái Bình	13
1.2.1 Phần trưng bày trong nhà	14
1.2.2 Phần trưng bày ngoài trời	20
1.3 Tầm quan trọng, ý nghĩa của phần trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” trong hệ thống trưng bày của Bảo tàng Thái Bình	21
CHƯƠNG 2. NỘI DUNG, GIẢI PHÁP TRƯNG BÀY PHẦN “SỰ HÌNH THÀNH MẢNH ĐẤT CON NGƯỜI VÀ TRUYỀN THỐNG VĂN HIẾN THÁI BÌNH ” TẠI BẢO TÀNG THÁI BÌNH.	23
2.1 Nội dung phần trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình	23
2.1.1 Quá trình hình thành đất đai, cư dân, làng xã	24
2.1.2 Truyền thống lao động, xây dựng làng nghề	30
2.1.3 Truyền thống văn hóa nghệ thuật	37
2.1.4 Truyền thống khoa bảng	41
2.1.5 Di tích và lễ hội	43
2.2 Các tài liệu, hiện vật được trưng bày phần “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình.	49
2.2.1 Nhóm hiện vật bảo tàng	49
2.2.2 Nhóm tài liệu, hiện vật do bảo tàng làm ra	51

2.3 Giải pháp trưng bày phần “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình	53
2.3.1 Một số khái niệm liên quan	53
2.3.2 Giải pháp trưng bày	54
2.3.3 Trang thiết bị trưng bày	56
2.3.3.1 Tủ kính và khung trưng bày	56
2.3.3.2 Hệ thống chiếu sáng	58
2.3.3.3 Hệ thống trang thiết bị âm thanh, hình ảnh phục vụ trưng bày	59
2.3.3.4 Hệ thống thông gió	59
2.3.3.5 Các phương tiện gắn giữ hiện vật	60
2.3.3.6 Hệ thống trang thiết bị chống côn trùng và vi sinh vật gây hại với tài liệu, hiện vật trưng bày	60
2.3.4 Tuyển tham quan	61
CHƯƠNG 3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ PHẦN TRƯNG BÀY “SỰ HÌNH THÀNH MẢNH ĐẤT CON NGƯỜI VÀ TRUYỀN THỐNG VĂN HIẾN THÁI BÌNH” TẠI BẢO TÀNG THÁI BÌNH	64
3.1 Một số nhận xét, đánh giá về nội dung và giải pháp trưng bày	64
3.1.1 Về nội dung trưng bày	64
3.1.2 Về tài liệu, hiện vật trưng bày	66
3.1.3 Về giải pháp trưng bày	67
3.2 Một số ý kiến đề xuất nâng cao chất lượng về nội dung và giải pháp trưng bày	70
3.2.1 Một số ý kiến đề xuất nâng cao chất lượng nội dung và các tài liệu, hiện vật trưng bày	70
3.2.2 Một số ý kiến đề xuất nâng cao chất lượng giải pháp trưng bày	72
KẾT LUẬN	77
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Thái Bình là một tỉnh thuộc vùng đồng bằng Bắc bộ, giàu truyền thống lịch sử và văn hóa. Thái Bình có lịch sử trên dưới 3000 năm, là vùng đất được coi là “Địa linh nhân kiệt”. Quá trình hình thành mảnh đất Thái Bình là một quá trình hội cư, mở đất lập làng và sản sinh các tập tục văn hóa phong phú, đa dạng và có nhiều giá trị. Trải qua mấy ngàn năm lịch sử, tên đất Thái Bình có nhiều thay đổi, nhưng các sự kiện lịch sử ngàn năm về mảnh đất con người Thái Bình và biết bao chứng tích lịch sử văn hóa oanh liệt hào hùng của quê hương vẫn được lưu giữ, trân trọng cho hôm nay và mai sau.

Bảo tàng Thái Bình là một thiết chế văn hóa đặc biệt của tỉnh. Nơi đây lưu giữ, bảo quản và trưng bày, giới thiệu những tài liệu, hiện vật, hình ảnh phản ánh lịch sử mảnh đất và con người Thái Bình qua các thời kỳ lịch sử. Sau 1/4 thế kỷ xây dựng, trưởng thành, Bảo tàng Thái Bình đã có những đóng góp tích cực trong sự nghiệp bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa trên quê hương Thái Bình. Đồng thời, Bảo tàng còn là một trung tâm giáo dục khoa học, giáo dục truyền thống, góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc trên con đường hội nhập, phát triển công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Thăm Bảo tàng Thái Bình, khách trong nước và nước ngoài đã bị cuốn hút ngay từ phần đầu “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình”. Đây là phần trưng bày giữ một vị trí quan trọng trong hệ thống trưng bày của toàn bộ nhà Bảo tàng Thái Bình. Với nhiều tài liệu, hiện vật gốc – bằng chứng chân thực của lịch sử, phần trưng bày mở đầu đã giới thiệu với người xem về quá trình hình thành mảnh đất con người Thái Bình với những truyền thống văn hóa văn hiến tiêu biểu trong lịch sử, để từ đó tiếp đến phần quá trình đấu tranh chống giặc ngoại xâm, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Truyền thống mảnh đất – con người Thái Bình đã có nhiều tác giả, tác

phẩm nghiên cứu xuất bản, nhưng việc tìm hiểu nội dung, giải pháp trưng bày của phần trưng bày này là một vấn đề chưa ai đề cập đến. Vì vậy với tấm lòng trân trọng lịch sử, sự đam mê nghề nghiệp và những kiến thức chuyên ngành học tập tại trường và sự hướng dẫn của các thầy cô, em mạnh dạn chọn phần trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình làm đề tài khóa luận tốt nghiệp. Thông qua việc tìm hiểu nội dung, giải pháp trưng bày hiện nay của Bảo tàng Thái Bình và đưa ra một số ý kiến đóng góp nhằm phát huy những mặt mạnh, khắc phục những hạn chế để hoàn thiện phần trưng bày trên tạo điều kiện cho việc tuyên truyền giáo dục, phát huy tác dụng với đông đảo khách tham quan.

2. Mục đích nghiên cứu

Đề tài khóa luận này được thực hiện nhằm 3 mục đích;

- Nghiên cứu quá trình hình thành và phát triển của Bảo tàng Thái Bình.
- Nghiên cứu nội dung, giải pháp trưng bày phần “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình
- Qua việc tìm hiểu thực trạng nội dung và giải pháp trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” để tìm ra những ưu điểm, hạn chế của nó. Trên cơ sở đó, đề xuất một số những giải pháp, kiến nghị nhằm nâng cao chất lượng phần trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến” tại Bảo tàng Thái Bình.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- **Đối tượng nghiên cứu:** Nội dung và giải pháp trưng bày sử dụng tại phần trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình.

- **Phạm vi nghiên cứu:** Phần trưng bày “*Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình*” tại Bảo tàng Thái Bình.

4. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp luận Chủ nghĩa Mác – Lênin: Chủ nghĩa duy vật lịch sử và Chủ nghĩa duy vật biện chứng.

- Phương pháp nghiên cứu liên ngành: bảo tàng học, sử học, mỹ thuật học, xã hội học...

- Phương pháp khảo sát, miêu tả, thống kê, phân tích, so sánh...

5. Bố cục của khóa luận.

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Phụ lục và Tài liệu tham khảo, nội dung của khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: Vài nét về Bảo tàng Thái Bình và phần trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình”.

Chương 2: Nội dung, giải pháp trưng bày phần “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình.

Chương 3: Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả phần trưng bày “Sự hình thành mảnh đất con người và truyền thống văn hiến Thái Bình” tại Bảo tàng Thái Bình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1996), *Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết*, tập 2.
2. Bảo tàng Thái Bình (1999), *Di tích lịch sử văn hóa Thái Bình*, Thái Bình.
3. Phạm Đức Duật – Bùi Duy Lan (1985), *Chùa Keo*, Sở Văn hóa - Thông tin tỉnh Thái Bình.
4. Phạm Minh Đức - Phạm Thị Nết - Phạm Thị Lan (1991), *Hội lễ dân gian ở Thái Bình*, Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình, Thái Bình.
5. Phạm Minh Đức – Nguyễn Thanh – Phạm Thị Nết (1999), *Chèo cổ Thái Bình*, Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình.
6. Phạm Minh Đức- Bùi Duy Lan (2003), *Đất và người Thái Bình*, Trung tâm UNESCO thông tin tư liệu về lịch sử văn hóa Việt Nam.
7. Phạm Minh Đức (2006), *Những làng văn hóa, văn nghệ dân gian đặc sắc ở Thái Bình*, Nxb Văn hóa – Thông tin.
8. Phạm Minh Đức- Bùi Duy Lan (2010), *Đất và người Thái Bình*, Nxb Văn hóa Thông tin.
9. Phạm Minh Đức – Phạm Hóa (2010), *Văn hóa làng ở Thái Bình*, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thái Bình.
10. Ban chấp hành Đảng bộ Thái Bình (1999), *Lịch sử Đảng bộ Thái Bình*, Nxb Chính trị quốc gia.
11. Khoa Bảo tàng (1990), *Cơ sở bảo tàng học*, Trường Đại học Văn hóa HN
12. *Luật Di sản văn hóa năm 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009*, Nxb Chính trị quốc gia.
13. Nguyễn Huy Hồng (1987), *Nghệ thuật múa rối nước Thái Bình*, Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình.
14. Nguyễn Thị Huệ (2008), *Cơ sở bảo tàng học*, Nxb Đại học Quốc gia HN
15. Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ 1945 đến nay*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
16. Nhà hát chèo Thái Bình(2009), *50 năm Nhà hát chèo Thái Bình 1959-2009*.
17. Nguyễn Thịnh (2001), *Sổ tay công tác bảo tàng*, Nxb Văn hóa Thông tin.

18. Nguyễn Thịnh (2011), *Thiết kế trưng bày di sản lý thuyết và thực hành*, Nxb Xây dựng.
19. Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình (1989), *Ngàn năm đất và người Thái Bình*.
20. Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình, Viện Âm nhạc và múa Việt Nam (1999), *Múa dân gian ở Thái Bình*.
21. Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình, Viện nghiên cứu Văn hóa dân gian (1999), *Văn hóa dòng họ ở Thái Bình*.
22. Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình (2002), *Danh nhân Thái Bình*, Trung tâm UNESCO thông tin tư liệu lịch sử - văn hóa Việt Nam và Sở Văn hóa Thông tin Thái Bình xuất bản.
23. Tỉnh ủy-Hội đồng nhân dân- Ủy ban nhân dân tỉnh Thái Bình (2010), *Địa chí Thái Bình*, Nxb Văn hóa thông tin.
24. Nguyễn Thanh – Phạm Minh Đức - Bùi Duy Lan (2005), *Địa danh Thái Bình xưa và nay*, Sở Văn hóa - Thông tin Thái Bình.
25. Vũ Đức Thơm - Đỗ Quốc Tuấn - Vũ Thị Hợi (2010), *Bảo tàng Thái Bình tự giới thiệu*.